

BLICHERNOTER

MEDDELELSER FRA BLICHER-SELSKABET

Okt/Nov 2023

www.blicherselskabet.dk

Til Blicherselskabets medlemmer mfl.

BLICHERPRISEN TILDELES ERIK HARBO

I foråret meddelte Erik Harbo, at han ønskede at udtræde af selskabets bestyrelse.

Efter nogen snak frem og tilbage blev skiftedatoen fastlagt til 1. september. Det blev aftalt, at Eriks virke i selskabet blev trappet langsomt ned, at Erik havde ansvaret for det netop afholdte seminar på Skærum Mølle og den største del af programmet for årsfesten 2023. Og at Erik i en tid endnu laver Blichernoter og forestår bogudgivelsen 2023 m.m.

Den øvrige bestyrelse samledes kort tid efter Eriks meddelelse og drøftede situationen. Man enedes for det første om at undertegnede overtog formandsposten.

Men mere vigtigt diskuterede man uddeling af Blicherprisen.

Jeg er glad for at kunne oplyse, at en helt enig bestyrelse besluttede at tildele Erik Harbo Blicherprisen.

Prisen uddeles på selskabets årsfest, der afholdes den 26. november i Regensens festsal (indgang fra gården).

Bestyrelsen håber og tror, rigtig mange vil benytte lejligheden til med os at hylde Erik (og Bente) for deres kæmpe indsats for selskabet og Blicherverdenen.

Erik har været den drivende kraft i selskabet i mange mange år. Han har mere end nogen anden drevet på. Blichernoter, seminarer og bogudgivelser i et omfang, ingen havde troet for få år siden.

Og ikke mindst har Erik Harbo, som den store udøvende kunstner han er, selv bidraget med og gennem sit store netværk skaffet musikalsk underholdning til vore arrangementer.

Mere om alt dette til årsfesten.

Jeg håber som sagt, vi bliver rigtig mange i år. På et sted, hvor Steen Steensen Blicher også har været.

Svejstrup i september 2023

Venlig hilsen
Peder Porse Formand

Referat af Seminar på Skærum Mølle ved Erik Harbo

I dagene 15.-16.-17. september afholdt Blicher-Selskabet sit seminar *På skuldrene af Blicher*. To tilmeldte udeblev, men vi var 26, og det er nok også, hvad der kan være på stedet, når mange skal have eneværelser.

Fredag var der frokost kl. 13. Efter frokosten holdt Jørgen Aabenhus et blændende foredrag om *En landsbydegns dagbog*. Læs artiklen her i bladet. Studiekredsen ved Peter Ulvsgaard om *Sildig Opvaagnen* foregik fredag og søndag, og det blev til en længere diskussion, og man enedes om at temaet kunne genoptages, så bredt som det er.

Hvis nogen ønsker at købe bogen som Dansk lærerforeningen udgav for to år siden, der behandler tre af Blichers noveller meget grundigt, herunder *Sildig Opvaagnen*, har vi den stadig på lager til lavpris (se listen).

Sidst på dagen hørte vi om forfatterinden Marie Bregendahl, ved Mogens Bregendahl, der er ud af den nærmeste familie. Om aftenen talte Jens Kristian Lings om sin nye bog *DRAMAMANDEN*, i et meget spændende foredrag. I den efterfølgende diskussion gik jeg imod hans omtale af folkets mening om Kaj Munk, og sagde at jeg syntes at han skulle betone noget tydeligere, at modstanden opstod i politiske kredse og ikke i det danske folk.

Bogen omtales her i Noter.

Peder Porse havde tilrettelagt lørdagen store udflugt til Blichersteder på Vium-Thorningegnen, ikke mindst med besøget på Aunsbjerg og for første gang Liselund som ejes af Aunsbjergs ejer Holger Pretzmann, der håber, at stedet kan blive en ny institution for stressramte, men han bøvlrer noget med Kulturstyrelsen. Ejendommen trænger meget til at blive istandsat.

Det blev en dejlig tur i den meget blomstende og grønne jyske natur, der har haft godt af julis regnvejr. Overalt blomstrede lyngen. Vi fik en dejlig sandwich på Blicheregnens museum betalt af Blicher-Selskabet. Himmelbjerget var fyldt med gæster pga. det fine vejr og vi fik et fint foredrag af Tårnkomiteens formand Peter Busck der også bød på kaffe. På hjemvejen besøgte vi Trehøje.

Efter middagen var der aftenunderholdning, bl.a. fra *E Bindstouw* med Peder Porse, J.Kr. Lings og undertegnede.

Bente Harbo læste Hosekræmmerkonens fortælling og til sidst fortalte Erik Harbo om Bellman og sang et par sange. Så var kræfterne også udtømte, i hvert fald hos undertegnede.

Om søndagen foregik morgensangen ikke i Stenhuset, der var aflåst, men i foredragssalen.

I et foredrag fortalte Erik Harbo om den nye novelleudgave *Blicher og Herregårdene*, der udkommer i nov. 2023. Efter studiekreds og en kop kaffe fortalte Peder Porse meget interessant om Blichers første hosekræmmer. Peder Porse kunne gennem sit store kendskab til egnen tilføje en række nye betragtninger. Så sluttede vi med frokost og lidt evaluering.

Fotos: Aunsbjerg og Liselund - Peter Busck fortæller på Himmelbjerget - Marianne G. Hougaard og James Lerche og Blichersamlingen -Thorning Kirke helt frilagt

BRUDSTYKKER AF EN LANDSBYDEGNS DAGBOG

Ved Jørgen Aabenhus

Om Jørgen Aabenhus:
Jørgen Aabenhus er ekstern lektor ved Syddansk Universitet. Han og hans slægt stammer fra Haderslev. Han har udgivet mange bøger

især om dansk litteratur. På nettet kan man finde nogle af hans artikler, ikke mindst den om kejser Wilhelms statue i Haderslev, statuen der undgik at blive smeltet om til den tyske krigsindustri, men i dag kan ses på Sønderborg Museum.

Glæd jer til denne gode artikel om *En Landsbydegns Dagbog*. Læs historien i Blicherselskabets nye udgivelse *Blicher og Herregårdene*.

Sammendrag af oplæg på Skærum Mølle 15.09.2023

”Paa Farvandet mellem Aarhus og Callundborg blev een af der værende Færge-Jagter i Aaret 1715 engang uformodentlig overfaldt under Øen Thunø af en stor og velbemandet svensk Skiærbaad. Færgeskipperen, Peder Møller, som selv havde Mod til at forsvare sig saa længe han kunde, opmuntrede nu de Reisende, han havde inden Borde, til at tænke som han, og sætte Forsøg paa at drive Fienden bort. Kun tvende Skydegevær havde han paa Skibet: deraf tog han selv den eene: en Skytte, som var nærværende, den anden: de andre Reisende bleve bevæbnede med Øxer og anden Haandgevær, og anviiste hver sin

Plads. Skiærbaaden nærmede sig: Skipperen og Skytten fyrede med hurtige og visse Skud: adskillige Svenske faldt: de andre bleve opmærksomme, saavel ved disses Fald, som ved det de saae alle Mand paa Færgejagten færdige og fyrige til at tage imod dem, ifald de vilde entre. De holdt det da ikke raadeligt at komme saa nær, men dreiede af, og Peder Møller førde derefter Skib og Gods frie og frelst i Havn. [...] ”

Sådan fortæller Ove Malling i sin moralske lærebog i dansk sprog og ånd, *Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere*, 1777.

Når man læser det dagbogsnotat Morten Vinge skriver i Kalundborg 4. februar 1711 (”Nu veed jeg, hvad Krig er—”), er det tydeligt at forfatteren bag *Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog* kender til episoden om skipperen Peder Møller. Og det er der ikke noget underligt i, for Ove Mallings bog blev læst af generationer af latinskoleelever.

Det bemærkelsesværdige er måden hvorpå Blicher indoptager Ove Mallings refererende tekst – og gør den til et element i en ung mands selvfortælling. Novellen er i det hele taget fuld af ”genbrug”; den står på skuldrene af an-

dre tekster, tekster som Blicher har kendt – og i nogle tilfælde tekster som han lader novellens opdigtede ”jeg” kende.

Novellen er ofte blevet læst som Blichers version af historien om Marie Grubbe (ca. 1643-1718) – men med hvilken begrundelse?

Jo, en stor del af novellen foregår på herregården Tjele, og her voksede Marie Grubbe op. Og ét sted i dagbogsnovellen (2. november 1711) nævnes en historisk faktisk person fra Marie Grubbes liv: ”vi vente høifornemme Fremmede: Hans Excellence Hr. Gyldenløve med Suite.” – Virkelighedens Marie Grubbe bortgiftedes 16.12.1660 til Ulrik Frederik Gyldenløve (Fred. III’s søn uden for ægteskab); det ægteskab varede formelt i ti år. Men en vigtig pointe i *Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog* er jo netop at Sophie ikke bliver gift med Gyldenløve!

8. august 1744 skriver Morten Vinge i dagbogen om hvordan han har genset Jens og Sophie på Falster. Hans kilde kan meget vel have været Ludvig Holbergs 89. *Epistel* der handler om ”sælsomme ægteskaber”. Her skriver Holberg at han har mødt ”en Høy-Adelig Dame” som efter to skilsmisser ”omsider tredie Gang begav sig udi Ægteskab med en gemen Matrods”; og hun var lykkeligere med ham end med de to fornemme herrer hun tidligere havde været gift med, fortalte hun Holberg da han mødte hende ”ved et Færgested udi Falster, paa samme Tid, da hendes Mand var arresteret formedelst en Misgiærning.” Epistlen er skrevet 1748; men den er et tilbageblik: I 1711 rejste Holberg væk fra København på grund af pestepidemien (jf. Blichers

tekst). Jeppe Aakjær sætter trumf på når han i *Steen Steensen Blichers Livs-Tragedie* skriver: ”Det er en velkjendt Sag, at den ”Høy-Adelig Dame”, hvis navn Holberg ikke har villet nævne, er den samme som Blicher i sin Novelle kalder *Sophie*” (bind II, s. 53). Og efter at have gennemgået hvad der findes af kilder om Marie Grubbe og hendes 3. mand (Søren Ladefoged – som hun faktisk mødte da hun var i 40erne og levede i sit 2. ægteskab), sætter han lighedstegn mellem dem og ”de tragiske Personer” i Blichers novelle (bind II, s. 73). – Men i *Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog* er der jo tale om et livslangt forhold mellem de to der som teenagere stikker af fra Tjele, og som på grund af deres indbyrdes kærlighed derefter må hutle sig igennem tilværelsen.

Forskellene mellem virkelighedens Marie Grubbe og fiktionens Frøken Sophie er langt større end lighederne; det er – efter min mening – en fejlslætsning at ville sætte lighedstegn mellem de to. Hos Blicher er der tale om *inspiration*.

Et par andre eksempler kan illustrere hvordan Blicher i novellen mere konkret refererer til andre tekster – der er nok at tage af.

I 2. akt af Holbergs *Jeppe paa Bierget*, trykt 1723, vågner Jeppe som bekendt op af en ordentlig brandert i baronens seng, og så udbryder han: ”Ei! Hvad er dog dette? Hvad er dette for en Herlighed, og hvordan er jeg kommen dertil? Drømmer jeg eller er jeg vaagen? Ney, jeg er gandske vaagen.” – I Morten Vinges dagbog begynder notatet 27. februar 1713 sådan her:

”Drømmer jeg, eller er jeg vaagen? Har mine Sandser duperet mig, eller var hun virkelig min? jo! hun var min –”.

Parallellen er iøjnefaldende – og ironisk, de to situationer taget i betragtning. Det er jo ikke Morten der citerer Jeppe, for den komedie er jo slet ikke skrevet endnu i 1713. Det er *forfatteren* Blicher der så at sige blinker til sin *læser* bag om ryggen på sin *fortæller* – her som mange andre steder i novellen.

Det gør han også i to andre eksempler jeg lige vil strejfe. I et par af dagbogsnotaterne efter de mange og lange krigsår i Sverige og Rusland skriver den nu 50-årige Morten: "Han (dvs. Gud) vil maaskee lægge mine trætte Lemmer til Hvile i min Fædenejord – ak! hisset seer jeg det danske Flag, Korsets og Frelsens dyrebare Tegn!" – For samtidens læser har referencerne til Adam Oehlenschlägers "Fædrelandssang", trykt 1818, været tydelig: "Saa drog de frem til Fienders Meen, / Nu hvile deres Bene / Bag Høiens Bautasteen." (strofe 2) og "Vort Dannebrog er smukt, / Det vifter hen ad Havet / Med Flagets røde Bugt. / Og stedse har sin Farve hvid/ Dit hellige Kors i Blodet, O Dannebrog, i Strid." (strofe 6). – Endnu tydeligere er henvisningen til fædrelandssangen i disse linjer, skrevet på Falster 1. maj 1744: "Hvilket yndigt Land er dog dette! Alt i sin fulde Flor! Skoven grøn og Marken grøn! Blomster allevegne! I Siberien er det endnu Vinter. Gud skee Lov for saadant et Bytte!" Man genkender sangens allerførste linjer, men også et par linjer i dens 8. strofe: "Jeg bytter Danmark ei, / For Ruslands Vinterørkner".

Og da Morten 04.07.1745 vil opsummere sit livsforløb lader Blicher ham ty til 1. strofe af Ambrosius Stubs digt "Livet som en Seylads": "Omsider er jeg da indløben i min sidste Vinter-

havn! Flere end tredive Aar er jeg om tumlet paa Verdens vilde Hav, for at ende, hvor jeg begyndte. Hvad har jeg udrettet? hvad har jeg vundet? En Grav – et Hvilested hos mine Forfædre."

Disse teksteksempler kan illustrere at nok er det (den fiktive) Morten Vinge der skriver dagbog; men i novellen er der flere stemmer der taler til læseren.

"Fiktionen om at fortællingen handler om fakta" – denne formulering af litteraturforsker Thomas Bredsdorff om den klassiske novellegenre dækker også Blichers debut som novelleforfatter i 1824. *Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog* tryktes i *Læsefrugter, samlede paa Litteraturens Mark* – et af de største og længst levende af datidens mange litterære tidsskrifter med 66 numre i perioden 1818-33.

22. marts 1824 reklamerede forlæggeren Elmquist i en af sine aviser for "et saare moersomt Uddrag af Landsbydegnen *Morten Vinges* Dagbog, der gaaer fra 1708 til 1753. [...] Denne særdeles lærerige og højest interessante danske Historie, efter gammelt Haandskrift, har Hr. Pastor Steen Blicher i Thorning leveret, og Walter Scott ville let af den kunde avle mange Romaner." Og i *Læsefrugter* tilføjede pastoren selv en fodnote: "(Fundet, gennemseet og udgivet af S. S. Blicher)". Såvel forlæggeren som forfatteren ville altså bilde læseren ind at der var tale om en autentisk dagbog.

Læser vi teksten som (faktisk) *dagbog*, er den fragmentarisk (jf. titlens "Brudstykker af ...". Men læst som (fiktiv) *novelle* udgør den en gennemkomponeret helhed.

Man kan sige at der er 3 *fortælleni-
veauer* i teksten:

Den store fortælling (om en periode i Danmarks historie), centreret om Mortens deltagelse i Den store nordiske krig 1700-1720 og hans oplevelse af pesten i København 1711.

Den mellemste fortælling (som forbinder den store og den lille fortælling) – livet på Tjele med Sophies flugt og Naadigherrens død i foråret 1713 som vendepunkt.

Den lille fortælling = Mortens fortælling om sig selv (i dagbogsform) – med følelses- og erkendelsesmæssigt centrum i hans forelskelse i frøken Sophie.

De tre fortælleni-veauer er vævet tæt sammen og danner fortællingens mønster, klartest udtalt ved den cirkulære form som rækken af dagbogsnotater antager i deres lokaliteter (med antal notater i parentes):

- Føulum (8)
- Thiele (16)
- Paa Havet imellem Samsøe og Sjælland (1)
- Kallundborg (1)
- Kjøbenhavn (1)
- Til Ankers under Kronborg (1)
- Thiele (22)
- Til Sejls under Thunø (1)
- Sverrig (1)
- Stockholm (1)
- Norkjøping (1)
- Sibirien (1)
- Riga (1)
- Falster (1)
- Corselidse (6)
- Til Sejls imellem Sjælland og Samsøe (1)
- Thiele (3)
- Føulum (1)

Med angivelserne her af hvor mange notater der er knyttet til hver enkelt af stedsangivelserne, ser vi også nemt

Mortens prioritering: Mere end halvde-
len af dem foregår på herregården Tje-
le 1709-13, afbrudt af godt et halvt år i
København. Det er der Mortens inter-
esse er – og det er der frøken Sophie
er.

En tilsvarende struktur kan man se af
de to episoder der udgør fortællingens
skæbnesvangre knudepunkter: først det
utilsigtede møde med Sophie i sengen
(27. februar og 5. marts 1713) og man-
ge år senere gensynet med Sophie som
”en falden Engel” (2. juli og 8. august
1744). De to episoder spejler hinanden.

En anden episode udgør en form for
gentagelsesmønster, nemlig Mortens
kanetur med Sophie (11. januar 1710),
som dukker op i tre senere notater (13.
februar 1710, 23. januar 1711 og ende-
lig 12. januar 1751 – efter gensynet
med Sophie). Oplevelsen ændrer ka-
rakter og bliver mere romantisk; men
billedet af frøken Sophies uplettede
sjæl fastholdes – på trods af kendsger-
ningerne. For det er dette billede som
holder Mortens livsmod oppe igennem
alle genvordigheder.

Til denne struktur kan også lægges
det motiv som er Mortens integration i
de forskellige sociale omstændigheder.
Det viser sig ikke kun i det han fortæl-
ler og beskriver, men også i måden han
gør det på – i det sprog han bruger
(latinske vendinger, franske vendinger,
jagtudtryk, bibelske citater), i at ”de”
bliver til ”vi” i notaterne om livet på
Tjele, i den måde han bruger sammen-
ligninger på, og i de fortolkninger han
gør af egen og andres adfærd. Men
mønsteret er at det ikke er ham selv der
tager initiativ til forandringerne, han
gør sin pligt, og de grundlæggende æn-
dringer i hans livsbane skyldes døds-
fald (Hr. Sørensen, Mortens fars, jünke-

rens, Naadigherrens). Morten Vinge er altid underlagt en autoritet – som elev, som tjener, som soldat, som degn ...

Der er tre *fortælle-instanser* i teksten, kan man sige:

Der er *forfatteren*, Steen Steensen Blicher, som skaber virkelighedsillusionen og tilrettelægger fortællingens forløb.

Så er der *fortælleren*, Morten Vinge, den fiktive dagbogsskribent som (i overensstemmelse med genren) skriver for sig selv og til sig selv. De tre første notater er alt hvad han skriver det første år, 1708 (nytårsaften, fødselsdag og navnedag); her etableres han som tekstens *jeg*: Det er ham der *fortæller* om, *beskriver* og *reflekterer* over det han oplever i Hr. Sørenskolestue. Og så dør Hr. Søren og alting ændrer sig – præcis efter ét år!

Men der er i teksten også en *stemme* der taler til læseren bag om ryggen på Morten selv: Vi ved noget som Blicher ikke skriver i novellen, og som Morten ikke skriver i dagbogen! Der er noget vi kan læse mellem linjerne, som man siger. Det tydeligste eksempel er forløbet af de optegnelser i dagbogen der nævner frøken Sophie, dvs. alle notaterne fra 1. maj 1709, hvor han ansættes som tjener på Tjele, og et år frem, indtil den dag hvor han har læst sig frem til at han er forelsket i Sophie – noget som læseren altså har vidst længe!

At det der er indlysende for læseren, så længe er skjult for jeg-fortælleren selv, er en ekstra dimension i det selvportræt han skriver frem i sin dagbog, notat for notat; det fortæller om hans vanskeligheder med at gøre oplevelse til erkendelse.

To steder hen mod slutningen udtaler Morten sig eksplicit om sit dagbogsskriveri. Den 8. august 1744, efter gensynet med Sophie, skriver han: ”dersom Nogen efter min Død skulle faae Øie paa denne Journal, skal han dog see, hvorlunde Synden lønner sine Børn.” Og i den sidste optegnelse, 12. maj 1753 (da han endelig er blevet den landsbydegn som novellens titel nævner), står der, efterfulgt af et citat fra *Davids Salmer*: ”Disse Blade skulle være det eneste Mærke om mig. Om Nogen - engang, naar jeg er død og borte – læser dem, da skal han sukke og sige: ”Anlangendes et Menneske, hans Dage ere som Græs; som et Blomster paa Marken, saa skal han blomstre. Naar Veiret farer over det, da er det ikke mere, og dets Sted kjender det ikke mere. Men Herrens Miskundhed er fra Evighed og indtil Evighed.””

I disse to bemærkninger tænker Morten altså en mulig, fremtidig læser ind i sin fortælling (”dersom Nogen” og ”Om nogen”) og tilbyder en fortolkning af den. Løn-som-forskyldt-fortolkningen passer jo godt til Mortens fortælling om Sophie og Jens; *Davids-salmer*-fortolkningen passer godt til Mortens opfattelse af at være vendt tilbage til der hvor han liv begyndte. Og måske også til det Blicher vil sige til sine læsere: Mennesker forgår, men fortællingerne består ...

Noter:

Ove Malling: *Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere*. Det danske Sprog- og Litteraturselskab / Gyldendal 1992.

I *Om En Landsbydegns Dagbog*, Gyldendal 1983, giver Peter Brask en meget detaljeret redegørelse for Blichers inspirationskilder, citater og referencer.

Dramamanden af Jens Kristian Lings

Jens Kristian Lings holdt foredrag om Kaj Munk ud fra sin nye bog *Dramamanden*.

Det var et meget fint foredrag og meget oplysende også for dem af deltagerne der ikke kendte så meget til Munk.

Jeg skal i det næste afsnit omtale bogen, hvor interessen var vakt i forbindelse med foredraget på Skærum.

Lings er vel den dansker, der for øjeblikket ved mest om Kaj Munk, hans liv og gerning.

Dette siger i hvert fald Per Stig Møller, der på bagsiden af bogen fremhæver Lings kolossale arbejde for at holde mindet om Kaj Munk oppe og samtidig rense Munk for alle de falske påstande.

Bogen, der er delt i fem afsnit, giver i nogle glimrende kapitler adgang til at læse om Kaj Munks egne meninger, også de meninger, som gennem 80 år har været at læse i bøger og artikler skrevet

af danskere, hvad enten de sympatiserede med Munk, eller tilhørte den kreds, der efter krigen havde svært ved at acceptere ham, pga hans meninger om dette og hint. Ikke mindst de politikere, der af Kaj Munk sås som eftersnakkere og svage i deres opfattelse af, hvordan Danmark burde have forholdt sig til den tyske besættelsesmagt.

Selv indleder Lings bogen med at sige ”Hvem og hvordan var Kaj Munk, og betyder han noget for os i dag?”

Med sit store overblik kunne man måske have ønsket at Lings i højere grad havde gået ind i en analyse af endnu flere af Munks dramaer, som han gør det bla. i forbindelse med *Ordet* og *En Idealist*.

I forbindelse med foredraget hørte vi om alle dem, der havde svigtet og efter besættelsen nærmest faldt over Munk til stor sorg for hans hustru og børn.

Under foredraget opponerede jeg noget mod denne stadig fremførte tankegang, idet jeg knyttede det til, at jeg i min ”lange vej gennem livet tilknyttet det Kongelige Teater og i barndommen i en jysk landkommune og under uddannelsen til lærer på et godt og solidt seminarium”, ikke hørte disse fjendske udtalelser. Når man talte om Munks fjender burde man ikke sige danskerne, men i meget højere grad danske politikere fra Folketinget og dets ledere i den vanskelige krigstid.

Folket som sådan, mente jeg, beundrede Munk, satte ham faktisk på en piedestal, noget han selv sikkert ikke brød sig om.

Jeg mener aldrig at have hørt et ondt ord om Munk i min 34 år lange færd

på Det kongelige Teater med et nært bekendtskab med flere af teatret instruktører og skuespillere ikke mindst Sam Be-sekow (Blicherprismodtager).

Men lad nu det være.

Bogen er i allerhøjeste grad læseværdig, og jeg kan kun anbefale alle at købe den og glæde sig over den gode tekst med de mange citater. Bogen er rigt illustreret sat op på en meget interessant måde.

Billede af Blicher

Et glemt portræt af Blicher. Jeg fandt i Malvinas hus følgende billede, der er malet af Julius Borchert (1878-1949). Billedet er godt udført, selv om det er taget efter andre billeder.

Blicher og Herregårdene ved Bente og Erik Harbo

Ved tre arrangeringer på Herningsholm, Blicheregnet og i Malvinas hus præsenteredes den nye udgave. I Herning var det Kurt Jørgensen, Herning Folkeblad og medlem af Herningsholmsfondens bestyrelse, der bød velkommen. Vi cause-rede og læste fra samlingens 7 noveller, et program vi

også brugte i Malvinas hus søndag eftermiddag og i Thorning om mandagen. Tilstede var her den nye daglige leder Else Marie Bülow og sognepræst og medlem af selskabets bestyrelse Peter Ulvsgaard.

Blichers gravsten er nu blevet malet op. I Thorning holdt Mads Jacob Iversen foredrag om Blichers tro, hvorefter vi sluttede aften med At fortælle om Blicher og Herregårdene.

**STEEN STEENSEN
BLICHER**

BLICHER OG HERREGÅRDENE

Revisitoren og andre herregårdsnoveller

Udsvalgt og redigeret af Erik Harbo

BLICHER-SKABET OG
OLUFSEN Bøger

Ny film: *Bastarden* ved Erik Harbo

Ny film: *Bastarden* er en ny dansk film, der påkalder sig interesse for Blicherlæsere, pga. Hald og Schinkel.

En del af filmen er åbenbart optaget i udenlandske egne, hvor man har større heder end dem i Danmark.

Da man ikke længere har Schinkels gamle jyske slot ved Hald sø, men blot den senere begyndelse til et nyt slot, en stor portbygning, har man også flyttet Hald Hovedgård til noget, der langt fra ligner et dansk slot.

Man har læst Ida Jessens roman, men meget er der ikke tilbage af hendes skildring af kaptajn Kahlen, her kaldt bastarden, men da hendes skildring af Schinkel og kompagni heller ikke passede med sandheden, det er jo fiktion, hun skriver, så fortsætter fiktionen altså efter de filmiske regler, der hersker i dag, så mit råd skulle være: se filmen og dens glimrende skuespillere og glem alt om, hvad der foregik i Jylland på Blichers og Schinkels tid. Problemet for filmskaberne er så, at vi har masser af vidner, og skriftlige vidnesbyrd, der har fortalt os alverdens ting om Schinkel, men ikke ret meget om de øvrige personer. I *Jyske samlinger* (på nettet) kan man finde skrækelige beskyldninger imod Schinkel og hans livsførelse, så i den retning gør filmen det i og for sig meget godt, bortset fra, at han på det tidspunkt, hvor filmen foregår er omkring 50 år gammel og ikke 30, som han ser ud til her. I den ny samling noveller som BS lige har udgivet, findes en beskrivelse af en herremand i novellen *Vinhandleren og Herremanden* som viser, hvordan danske herremænd kunne opføre sig helt op imod 18-hundredetallet.

Schinkel døde hjemme i sin seng på det gamle forfaldne slot, og blev begravet fra Finderup kirke, hans kone var død og hans datter havde forladt ham, men arvede slottet med sin mand søløjtnant Braëm. De solgte godset, der derefter blev nedrevet og tilbage var portbygningen, der blev til den nuværende Hald Hovedgaard. Jeg nævner blot disse ting, fordi Schinkels rolle i filmen er ret stor. Han var for øvrigt gift med en Edel Helene Moldrup, der kom fra Skanderborg Ladegård og havde en meget rig far.

Det jo en stort tænkt film, og underholdende og flot filmet. Enkelte udtænkte løsninger var rene brandfælder, f.eks. ville ingen jysk bonde eller karl nogen sinde sætte et tændt stearinlys ned på et gulv fyldt med halmstrå. Hestene var næppe dem man på dette tidspunkt brugte i Jylland, dertil var de alt for lette og slanke.

NOTE: Som sagt er filmen noget helt andet, og vi står med nogle tekstforfattere, der ikke har læst Blicher og hans samtidige.

Hvis man vil læse mere fra tiden så giver *Jyske samlinger*, Jeppe Aakjærs skildringer og Erik Harbos bog om Charlotte Amalie Schinkel *Frøkenen fra Hald*, hvor de komplette gravskrifter m.m. er at finde over Schinkel, gode muligheder for at sætte sig ind i tiden.

Note: *Bastarden* er en dansk spillefilm instrueret af Nikolaj Arcel med manuskript af Arcel og Anders Thomas Jensen efter Ida Jessens roman *Kaptajnen og Ann Barbara*. Filmen havde premiere den 4. oktober 2023 og de vigtigste roller spilles af Mads Mikelsen - kaptajn Ludvig von Kahlen, Amanda Collin - Ann Barbara, Simon Bennebjerg - de Schinkel, Laura Bilgrau - AnnMai Mus

BLICHERNOTER indeholder:
Referat af seminar på Skærum Mølle
Brudstykker af En Landsbydegns
Dagbog ved Jørgen Aabenhus
DRAMAMANDEN af Jens Kristian
Lings ved Erik Harbo
Billede af Blicher
Blicher og Herregårdene ved Bente
og Erik Harbo
Bastarden - Ny film ved Erik Harbo

Adresser:

Blicheregnens Museum: 8720 5030
blicheregnensmuseum.dk Se på nettet
E Bindstouw. Ring 23669286 el.
22677743. Se på nettet
Herningsholm: Se på nettet,
museummidtjylland.dk Tlf. 96261900
Malvinas Hus, Spentrup 1. maj - 31.
oktober: lørdag og søndag kl. 14-17
samt efterårsferien 14-17

**OBS For et fremtidigt formål beder
vi selskabets medlemmer sende os
deres mailadresse.**

**Man benytter følgende mail:
erik.harbo@mail.dk**

Bestyrelsen for Blicher-Selskabet

Formand: chefkonsulent Peder Porse
Sekretær og kasserer: James Lerche Høje
Gladsaxe 11, 2.tv. 2860 Søborg, tlf.
25533266 gjlerche@gmail.com
Lektor Dorrit Færk Møller
Museumsinspektør Marianne G. Hou-
gaard
Samlingschef Jesper Meyer Christensen
Provst Per Vibskov Nielsen
Lektor Ivan Z. Sørensen
Pastor Mads Jacob Iversen
Pastor Peter Ulvsgaard
Suppleanter: Arkæolog Dorthe Kaldal
Tilknyttet som rådgiver Erik Harbo
Antal medl.: ca. 230 husstande
Medlemskab Husstand: 200 kr.
Udland og institutioner: 250 kr.
Danske bank reg. 1551 4090780
el. giro 409 0780
IBAN DK91 3000 0004 0907 80
Blicher-Selskabets adresse:
Boesvej 2, Svejstrup Enge 8660 Skander-
borg, pp@pederporse.dk, tlf. 86577305/
21407355
Blichernoter udgives 3 gange årligt,
ISSN 1602-2742
www.blicherselskabet.dk
Blicher- Selskabet CVR nr.15320435

Foredrag om Blicher

Husk at: Hvis man mangler et foredrag om Blicher, er der flere i Blicher-Selskabets bestyrelse der har en række foredrag på lager. Vores forskellige bestyrelsesmedlemmer ved rigtig meget om Blicher. Ud over navnene på bestyrelseslisten Peder Porse, Marianne G. Hougaard, Per Vibskov Nielsen, Ivan Z. Sørensen, Erik Harbo, Dorrit Færk Møller og Mads Jacob Iversen har vores tidligere medlem af bestyrelsen lektor Henrik Ljungberg foredrag om Blicher. Forfatteren Jens Kristian Lings er også en kendt foredragsholder med Blicherremner. Kontakt via Blicher-Selskabets hjemmeside under bestyrelsen eller over nettet.

**Kommende arrangementer m.m. se også www.blicherselskabet.dk
Søndag den 26. november kl. 15:30. Årsfest på Regensen Kannikestræde.
Indgang fra gården.**

Blicheregnens Museum, Thorning: læs på www.museumsilkeborg.dk